

Oikeusneuvos, OTT Eija Siitari

24.2.2022

Eduskunnan lakivaliokunta

VALTIONEUVOSTON IHMISOIKEUSPOLIITTINEN SELONTEKO

Eduskunnan lakivaliokunta on pyytänyt korkeimmalta hallinto-oikeudelta lausunnon Valtioneuvoston ihmisoikeuspoliittisesta selonteosta (VNS 10/2021 vp).

Lausuntonaan korkein hallinto-oikeus esittää seuraavan.

1 Yleistä

Korkein hallinto-oikeus pitää selontekoa kattavasti ja asiantuntevasti laadittuna. Esille nostetut teemat ja asiakokonaisuudet ovat tärkeitä ja ajankohtaisia. Selontekoon sisältyy myös eräitä toimenpide-ehdotuksia, jotka ovat avuksi myös tuomioistuimille niiden ratkaisutoiminnassa. Tällainen toimenpide-ehdotus on esimerkiksi kansainvälisten valvontaelinten antamien toimintasuosistusten yhteinen tietopankki.

2 Selonteko ja tuomioistuimet

Korkein hallinto-oikeus kiinnittää tässä yhteydessä huomiota lähinnä vain yhteen seikkaan. Tuomioistuimet, kukin omalla sarallaan, ovat myös perus- ja ihmisoikeustoimijoita. Tuomioistuinten ratkaisutoiminnan merkitykseen on selonteossa kiinnitetty lähinnä vain välillistä huomiota. Tuomioistuinten ratkaisutoiminnan analyysi jää pitkälti tutkijayhteisön tehtäväksi, ja tuolloin läpileikkaavat teemat, kuten perus- ja ihmisoikeuksien toteutuminen ratkaisutoiminnassa, voivat jäädä vähäiselle tutkimukselle tai tutkimus voi porautua tutkimusekonomisistakin syistä tiettyyn kaapeampaan teemaan.

Tuomioistuimet ”puhuvat” julkaistulla ratkaisukäytännöllään, jonka määrä vaihtelee vuosittain. Tuomioistuimet eivät myöskään valitse julkaistuja ratkaisujaan minkään ennalta määritellyn teeman ympäriltä, sillä tämä ei kuulu tuomioistuinten valtiosääntöiseen rooliin. Korkein hallinto-oikeus pyrkii kuitenkin esimerkiksi vuosikertomuksessaan nostamaan esille myös sellaisia laajempia kysymyksenasetteluja, jotka muodostuvat oikeuskäytännössä tapahtuneesta viimeaikaisesta kehityksestä.